

Zwaluwen

ER ZIJN VELE
SOORTEN ZWALUWEN
(88 SOORTEN).

ZWALUWEN BEHOREN
TOT DE FAMILIE
HIRUNDINIDAE, HIER
BEHANDELEN WE DE
BORENZWALUW
(HIRUNDI RUSTICA).

De Boerenzwaluw heeft een gevorkte staart met lange staartpenen, een rode keel en rood voorhoofd, de onderkant is wit van kleur. Hij wordt wel 20 cm lang, weegt tot 22 gram en kunnen tot 6 jaar oud worden.

Het wijfje legt meerdere broedsels per jaar. Na 15 dagen komen de eieren uit en na 3 weken verlaten de jongen al het nest.

Vliegen doet hij snel (tot ruim 30 km per uur) én het grootste deel van zijn leven, hij vangt insecten in de vlucht.

Hij vliegt erg sierlijk en mede door zijn eigen gewicht kan hij zo lang vliegen, hij verbruikt weinig energie.

Hierdoor kan hij zeer nuttig zijn om schadelijke insecten te vangen in de of bij onze fruitbomen, als we hem kunnen overhalen in die nabijheid te nestelen. Zorg voor nestmogelijkheden voor de zwaluw.

Hij komt bijna in geheel Europa voor.

We zien hem veel in landbouwgebieden, in de buurt van veeteelt- en gemengde bedrijven.

De boerenzwaluw, de naam zegt het al, komt veel voor bij boerderijen.

De nesten van de boerenzwaluw worden bij voorkeur gemaakt in boerenschuren, loodsen en stallen.

Van april tot oktober blijven deze trekvogels in Nederland, de winter wordt in Afrika doorgebracht.

Boerenzwaluwen zijn echte luchtacrobaten: het is bekend dat een mannetje meer succes heeft bij de vrouwtjes naarmate zijn staartpunten langer zijn.

Vóór de eieren!

Waarschijnlijk zijn mannetjes met lange staarten wendbaarder en daardoor in staat meer insecten te vangen. Dat heeft natuurlijk grote voordelen bij het grootbrengen van jongen.

Nuttige insectenvanger

Zowel mannetje als vrouwtje kwetteren er lustig op los terwijl ze vliegen of zitten. Beide werken aan het nest dat op een voorwerp tegen een wand wordt vastgemaakt, zoals een balk. Zij vermengen hun speeksel met aarde en klei en de buitenwanden van het nest worden versterkt met strohalmen. Het wijfje bekleedt de binnenkant met zachte veertjes.

Meestal zijn er twee, maar soms wel drie broedsels per jaar. De vogel legt dan meestal 4 eieren, die circa 14 dagen worden bebroed.

Het wijfje broedt in haar eentje de eitjes uit, maar manlief brengt haar ondertussen wel voedsel aan.

Het voedsel bestaat bij voorkeur uit grotere insecten die binnen een halve km rond de broedplaats worden verzameld.

Een nest met 5 jongen heeft per dag, ongeveer 6.000 insecten nodig. Per week, zijn eigen voedsel inbegrepen, verslindt een boerenzwaluw zowat 50.000 insecten.

De jongen verlaten het nest meest al na drie weken.

Er wordt vaak in grotere of kleinere kolonies gebroed.

Oorspronkelijk broedden de boerenzwaluwen in rotsholen, maar stilletjes hebben zij het gezelschap van de mensen opgezocht (zouden er zich in de omgeving van mensen meer insecten ophouden?).

Trekvogels

In september verlaten de boerenzwaluwen Nederland en hun broedgebied, na wekenlange slaappleaatsen in rietvelden (soms maïs) te hebben gebruikt.

Onze vogels overwinteren vooral in West- en Centraal-Afrika, in een gebied van Ivoorkust tot Angola.

De overtocht wordt overdag afgelegd. Zij vliegen in losse groepen en zoeken tegen de schemering gezamenlijke slaappleaatsen op.

Vrijwel alle oudervogels, die de terugtocht overleven, keren op de oude broedplaats terug.

Van de jongen keert 80% binnen 3 km van de geboorteplaats terug.

Voor de terugtocht nemen zij rustig hun tijd, zij vliegen ongeveer 200 km per dag.

Even uitrusten!

Weinig toekomst

De naam zegt het al: boerenzwaluwen horen bij boerenbedrijven, vooral bij de melkveehouderij. Van oudsher worden ze als broedvogel in stallen en andere ruimten getolereerd en zelfs (erg) gewaardeerd als insectenverdelgers.

Nu dreigt daar verandering in te komen door de sterk toegenomen aandacht voor veiligheid en hygiëne in de voedselproductie, zwaluwen zijn niet langer welkom in melkstallen en andere kleine ruimten.

Boerenzwaluwen komen daardoor onnodig nog verder in de knel dan ze al zaten door de afname van het aantal boerenbedrijven, want juist die kleine ruimten bieden de beste broedplaatsen.

TEKST EN FOTGRAFIE: LEO HELMINK 2012 ©

